

NASTANEK SLOVENSKEGA JEZIKA

INDOEVROPSKI PRAJEZIK

Indoevropski prajezik (praindoevropščina) so govorili sredi **3. tisočletja** pred našim štetjem na ozemlju **vzhodne Evrope in Azije**. Indoevropski prajezik se je s preseljevanjem razširil po vsej Evropi, proti Indiji in mali Aziji. Jezik je izgubil stik z izvornikom, ter se pomešal z drugimi jeziki, zato se je razvil v drugačne smeri, vendar so podobnosti ostale.

Indoevropščina ni bila nikoli zapisana, vendar so jo strokovnjaki na podlagi podobnosti med jeziki deloma rekonstruirali.

Gleda ne glasovni razvoj **delimo ide**. Jezike na **dve skupini**:

- **KENTUMSKA SKUPINA: -germanski j.** (nemški, angleški, nizozemski, flamski, danski, norveški, švedski, islandski),
 - romanski j.**, ti so se razvili iz lat. (italijanski, francoski, španski, katalonski, portugalski, romunski),
 - keltski j.** (irski, bretonski, velški, škotski),
 - grški j.**
- **SATEMSKA SKUPINA: -indijski j.** (hindujski, urdujski, bengalski, maratski)
 - SLOVANSKI J.:** **vzhodni** (ruski, beloruski, ukrajinski)
 - zahodni** (poljski, luž. Srbski, češki, slovaški)
 - južni** (slovenski, hrvaški, srbski, makedonski, bolgarski)
 - armenski j.**
 - albanski j.**
 - baltski j.** (litovski, letonski)
 - iranski j.** (perzijski, kurdski, afganistanski)

Razen indoevropske skupine je v Evropi razširjena še **ugrofinska skupina**, h kateri prištevamo: madžarščino, finščino, estonski, laponski in karelski jezik.

V Baskiji pod Pireneji domačini govorijo **baskovski jezik**, ki je verjetno ostanek nekdanjega ibernskega jezika.

PRASLOVANŠČINA

Praslovanščina se je razvila iz ide. prajezika. Po razpadu ide. jezikovne skupnosti je imela tesnejši stik z indoiransko in germansko jezikovno skupino, najpomembnejšo in najtrajnejšo povezavo pa je imela z baltsko jezikovno družino.

Domovina praslovanščine je **med Baltskim in Črnim morjem**, njen razvoj se je začel med **5. in 7. stol. pr. naš. št.**

NASTANEK SLOVENŠČINE

Zaradi selitev je prišlo do cepitev enotnega jezika na narečje, ta so se zaradi medsebojnega mešanja in mešanja s staroselci pa tudi zaradi stikov s sosedi tako oddaljila, da so se razvili posamezni **slovanski jeziki**.

Predniki Slovencev so prišli na današnje slovensko ozemlje že v 2. polovici 6. stol.

Ob prihodu so še govorili praslovanski jezik, ta se je počasi spreminjal, se oddaljeval od praslovanščine in dobival vedno več potez novega jezika, čeprav je ohranil nekaj lastnosti starega, npr. dvojino. V **Brižinskih spomenikih** (10.stol.) je zapis že v slovenskem jeziku. Iz **14. in 15. stol.** (celovški rokopis...) pa so ohranjeni pisni dokazi o obstoju slovenščine kot

samostojnega slovanskega jezika, ki je že sam razcepljen na narečja.

STARA CERKVENA SLOVANŠČINA

Stara cerkvena slovanščina je bila prvi **slovanski knjižni jezik**, ki sta ga sredi 9. stol. oblikovala grška duhovnika **Ciril in Metod**. K sebi ju je povabil moravski knez Ratislav, da bi oznanjala krščansko vero v ljudem razumljivem, slovanskem jeziku. Njuni rokopisi so bili zapisani v posebni slovanski pisavi, **glagolici**, ki jo je na podlagi grških začetnih črk ustvaril Ciril.

Njuni učenci so po njuni smrti ustvarili novo pisavo **cirilico** (mešanico med glagolico in latinico).